

Den Haag, 9 maart 2017

In een brief van 8 februari 2017 verzocht de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport mij om een reactie te geven op de actie www.nietstiekembijdementie.nl.

De desbetreffende actie is een petitie, gestart door een aantal artsen, om geld in te zamelen voor het publiceren van een landelijke advertentie. De advertentie bevat hun standpunt ten aanzien van het uitvoeren van euthanasie bij mensen met vergevorderde dementie op basis van een eerder door de patiënt opgestelde en ondertekende schriftelijke wilsverklaring. Deze artsen geven hierbij aan geen euthanasie uit te willen voeren bij mensen in een vergevorderd stadium van dementie indien de patiënt op het moment van uitvoeren van de euthanasie de keuze voor levensbeëindiging niet meer kan communiceren. De petitie is inmiddels door 450 artsen ondertekend (1 maart 2017).

Euthanasie is ingrijpend, voor degene die een duurzame doodswens heeft, en ook voor de arts van wie hulp gevraagd wordt. Vrijheid om zelf te beslissen is hierbij essentieel, zowel om te kiezen voor euthanasie als om te kiezen daar bij te helpen. Artsen kunnen niet worden verplicht euthanasie uit te voeren. De artsen die de actie hebben gesteund en daarmee aangegeven dat zij niet altijd bereid zijn aan een verzoek tot euthanasie mee te werken, hebben dat recht. En zij mogen die mening kenbaar maken, ook dat staat ze vrij.

Patiënten die uitzichtloos en ondraaglijk lijden moeten in alle vrijheid een weloverwogen wens kunnen vormen. De wet biedt ook vrijheid in de wijze waarop die wens wordt geuit. Dat kan mondeling, maar mag ook schriftelijk. Het op tijd vastleggen van een weloverwogen en duurzaam verzoek tot euthanasie is met name van belang voor mensen die op het moment van de euthanasie hun verzoek niet meer mondeling kunnen herhalen. Die situatie kan zich voordoen bij somatische aandoeningen zoals kanker of ALS, maar ook als door dementie de patiënt niet langer in staat is zijn wil te uiten.

De Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding stelt dat euthanasie mogelijk is als er een schriftelijke wilsverklaring is, mits aan alle andere zorgvuldigheidseisen is voldaan. In december 2015 zijn twee «Handreikingen schriftelijk euthanasieverzoek» gepubliceerd, een versie voor artsen en een versie voor burgers, opgesteld door de ministeries van VWS en VenJ en door de KNMG. Deze handreikingen geven uitleg over wat het opstellen van een schriftelijke wilsverklaring juridisch en in de praktijk betekent. De versie voor burgers beoogt mensen meer duidelijkheid te bieden over het opstellen van een schriftelijke wilsverklaring. De handreiking voor artsen kan hen ondersteunen bij hun overwegingen, als zij binnen de grenzen van de wet gehoor willen geven aan een schriftelijk verzoek om euthanasie aan iemand die ondraaglijk en uitzichtloos lijdt ten gevolge van bijvoorbeeld dementie. Ook benoemen de handreikingen dat artsen niet verplicht zijn om mee te werken aan een euthanasieverzoek en dat artsen er altijd voor kunnen kiezen door te verwijzen naar een andere arts.

Ik verwacht hiermee aan uw verzoek te hebben voldaan.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers